

Representantforslag 96 S

(2016–2017)

fra stortingsrepresentantene Iselin Nybø, Trine Skei Grande og Sveinung Rotevatn

Dokument 8:96 S (2016–2017)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Iselin Nybø, Trine Skei Grande og Sveinung Rotevatn om Lærerløftet 2.0

Til Stortinget

Bakgrunn

28. januar 2008 ble det for første gang levert et forslag i Stortinget om et «lærerløft for lærere i grunn- og videregående skole». Forslaget var signert representantene Odd Einar Dørum, Trine Skei Grande, Leif Helge Kongshaug og Borghild Tenden og bad om en systematisk innføring av videreutdanning for lærere i tillegg til kompetansehevingstiltakene i Kunnskapsløftet, samt at kompetansekrav skulle knyttes til undervisning i det enkelte fag og ikke kun til ansettelse (Dokument 8:47 (2007–2008)). I avtalen mellom Venstre, Kristelig Folkeparti, Fremskrittspartiet og Høyre signert 30. september 2013 var det enighet om at det «gjennomføres et lærerløft i skolen», og 30. september 2014 la regjeringen Solberg fram strategien «Lærerløftet».

Forslagsstillerne mener at denne strategien inneholder en rekke viktige tiltak for å gi barna en god skole og for å heve statusen til læreryrket både i dag og i framtida. Dette gjelder blant annet at elevene får rett til å ha lærere med relevant fagutdanning i flere fag, opptrapping av videreutdanning av lærere, fem-årig grunnskolelærerutdanning og tiltak for å få flere karriereveier i skolen. Forslagsstillerne viser til at enigheten om Lærerløftet hviler på erkjennelsen av at lærere med høy faglig og pedagogisk kompetanse er selve grunnsteinen i skolen, og at en styrking av læreren er et hovederend i utdanningspolitikken.

Lærerløftet er nå godt i gang og er etter det forslagsstillerne kan bedømme, en suksess på mange fronter. Deltakerundersøkelsen 2016, gjennomført av Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU), viser at hele 91 prosent av deltakerne er godt fornøyd med videreutdanningen, og at de har hatt stort utbytte av å delta. Tre av fire har blitt mer engasjerte i arbeidet sitt, og to av tre har forbedret sin undervisningspraksis og mener at elevene får et bedre faglig utbytte. Antallet deltakere er nær tredoblet på tre år. Mange tusen lærere har fått mulighet til å styrke sin kompetanse, og mange titusen elever har fått bedre kvalitet i undervisningen. Sagt med andre ord: Lærerløftet gir enda bedre lærere og en bedre skole for barna.

Likevel gjenstår det vesentlige utfordringer. En av de største av disse er at det mangler nok utdannede lærere i norske klasserom. For å løse denne utfordringen er det helt nødvendig å fortsette innsatsen med å heve statusen på læreryrket. Dette er bakgrunnen for at forslagsstillerne mener det er nødvendig med et nytt lærerløft – Lærerløftet 2.0 – som tar konsekvensen av at en har stilt krav til lærerne, og som slår fast at utdanning skal lønne seg, også for lærere.

Lærerløftet 2.0 må inkludere:

- økt rekruttering til læreryrket
- en utvidelse av videreutdanningstilbudet for lærere til å omfatte flere lærere og flere fag, blant annet samfunnsfag, KRLE, digital kompetanse, veiledning og spesialpedagogikk
- full arbeidstidskompensasjon til læreren for tiden i videreutdanning
- beskyttet lærertittel ved å innføre en sertifiseringsordning for lærere
- rett og plikt til etter- og videreutdanning
- utviklingsmidler for lærerutdanningen
- flere universitetsskoler

- en ny undervisningsstilling «PhD-lærer» for ansatte i i skoleverket
- at skolebyråkratiet kan reduseres med 25 pst.
- at staten kan bidra til at økte krav til lærerne reflekteres i lønnsnivået, og at videreutdanning og etterutdanning gir konkrete utslag i lønn

Læreren er avgjørende for læring og utvikling

Den viktigste faktoren for elevens læringsutbytte i skolen er uten sammenligning lærerens kompetanse. Alle som har vært elever i skolen, vet hvor avgjørende enkeltlærere kan være for læring og utvikling i både positiv og negativ forstand. Den rette læreren gir eleven interesse for skolen og gjør at elevene faktisk lærer og ikke minst opplever tillit og en nær relasjon til denne læreren. Den internasjonale forskningen viser entydig at det er kunnskaper og ferdigheter hos læreren som har den sterkeste innflytelsen på elevenes læringsutbytte. Dette dreier seg om at læreren blant annet skal ha god faglig kunnskap, forstå elevenes måter å lære på, være god på tilbakemeldinger til elevene, kunne lede en klasse, ha gode relasjonelle ferdigheter, identifisere behov hos elever som sliter med læring, og så videre.

Samlet betyr dette at læreren må ha god kunnskap om undervisning og læring, og samtidig må læreren kunne forstå hvordan den enkelte elev kan møtes på en best mulig måte. Dette er svært utfordrende og krever mye av læreren og skolen. Undervisning er en av de mest komplekse aktivitetene en kan drive med, fordi det kontinuerlig er en rekke faktorer som griper inn – som elevenes erfaringer og opplevelser, elevenes kunnskapsgrunnlag, relasjonelle forhold mellom elever, foreldrebakgrunn, regler i skolen, innhold i undervisningen, valg av arbeidsmåter, lærebøker osv. Den kompetente læreren håndterer denne kompleksiteten og når fram til elevene slik at de faktisk lærer.

Forslagsstillerne mener at dette understreker at man ikke alene kan bevilge seg til en god skole ved for eksempel å øke lærertettheten. En god skole skapes heller ikke av tester alene eller belønningssystemer for lærere. Det er heller ikke mulig å innføre styringssystemer som alene skaper en god skole. Læring foregår der eleven er, og det er sammen med læreren på en læringsarena. Lærerne er dyktige fagfolk som skal ha tillit, frihet og forventninger om å gjøre det som er best for deres elever.

Behov for flere lærere

Forslagsstillerne mener at debatten om antall lærere i skolen må ta fatt i problemet i riktig ende og sikre at det rekrutteres tilstrekkelig med kvalifiserte lærere før man fordeler disse utover i klasserommene. Utfordringen i norsk skole er ikke at det er for mange elever i klasserommet, men at det er for få

voksne der. Det er et problem at det er for få som har lyst til å bli lærere, og at det ikke har lyktes å holde på dem som har tatt lærerutdanningen.

Forslagsstillerne viser til Statistisk sentralbyrås (SSB) rapport 2015/41 «Tilbud og etterspørsel for ulike typer lærere mot 2040». Her framkommer det at SSB estimerer en underdekning på opp mot 3 500 lærerårsverk i 2020. Med en satsing på økt lærertetthet, slik Stortingets flertall har lagt opp til i budsjettbehandlingene de siste årene, vil underdekningen øke til opp mot 4 200. Tallet er noe redusert fra tidligere framskrivinger blant annet som følge av høyere studentopptak til lærerutdanningene og lavere forventet elevtall, men gir fortsatt grunn til bekymring. Rapporten slår fast at det nest største sysselsettingsområdet for lærere etter grunnskolen er utenfor sektoren, og at rundt 50 000 årsverk ble utført utenfor undervisningssektoren i 2013. Det er dermed flere yrkesaktive med lærerutdanning som ikke arbeider i skolen, enn det er lærere som arbeider i videregående opplæring eller barnehagelærere som arbeider i barnehagen – til sammen. Samtidig viser tall fra KOSTRA (2016) at 10 800 personer uten godkjent lærerutdanning arbeidet i grunnskolen i 2015, og at over halvparten av disse kun har utdanning fra videregående skole.

Forslagsstillerne viser til Innst. 160 S (2014–2015) og Dokument 8:9 S (2014–2015), som drøfter tiltak for økt rekruttering av lærere og redusert skolebyråkrati. I behandlingen av denne saken ble det av kirke-, utdannings- og forskningskomiteens flertall slått fast at

«det trengs en større innsats for å sikre mange nok godt kvalifiserte lærere i skolen»,

og fremmet et forslag der regjeringen ble bedt om å

«legge frem tiltak for å rekruttere flere lærere fra andre yrker, beholde lærere som er i skolen i dag, og rekruttere lærerutdannede som arbeider i andre sektorer, til arbeid i skolen».

Dette forslaget fikk ikke flertall ved voteringen, og det ble blant annet argumentert med at regjeringen gjennom arbeidet med Lærerløftet

«allerede har satt i gang arbeid med en helhetlig strategi for å bedre rekrutteringen og heve statusen til læreryrket».

Forslagsstillerne konstaterer at Lærerløftet i seg selv inneholder få konkrete rekrutteringstiltak ut over de forventede langsiktige effektene av at læreryrket får høyere status med økte krav til utdanning og kompetanse, mindre frafall med sterkere kandidater i lærerutdanningen og større gjennomstrømming når

flere kandidater velger 5-årig lærerutdanning i stedet for master og praktisk-pedagogisk utdanning (PPU). Videre har det blitt tydelig gjennom flere medieoppslag våren 2017 om rekrutteringssituasjonen, særlig i Nord-Norge, at regjeringen mangler konkrete tiltak ut over de to tiltakene som Venstre har tatt initiativ til og som stortingsflertallet har stilt seg bak: 1) Stipendordningen for ansatte i undervisningsstillinger som mangler lærerutdanning, innført som følge av budsjettforliket høsten 2014, som har sørget for at rundt 850 personer fikk stipend til PPU, PPU-Y eller yrkesfaglærerutdanning høsten 2015, og 2) ordningen med ettergivelse av deler av studielånet for studenter som fullfører femårig lærerutdanning, innført som følge av budsjettforliket høsten 2016, og som må ses i sammenheng med at lærerutdanningen blir ett år lengre.

Forslagsstillerne mener det er behov for flere tiltak for økt rekruttering. En rekrutteringsstrategi bør inkludere et gjennomføringsmål for kvalifisering ved hjelp av stipendordningen for ufaglærte, en vurdering av utvidelse av ordningen med ettergivelse av studielån, rekrutteringstiltak for bestemte yrkesgrupper og seniortiltak for å få lærere til å stå lenger i yrket. Strategien må også ses i sammenheng med andre tiltak for å heve lærernes status, inkludert lønnstiltak.

Behov for videreutdanning og økt kompetanse i flere fag

Lærerløftet utvidet og systematiserte satsingen på videreutdanning av lærere og stilte krav til faglig fordypning for alle lærere i fagene matematikk, engelsk, norsk, samisk og tegnspråk. Disse fagene er prioritert når det gjelder studieplasser og ressurser, men det finnes tilbud i en rekke andre fag. Det gis også ekstra tilskudd gjennom vikarordningen for videreutdanning i matematikk og naturfag. Forslagsstillerne støtter denne prioriteringen, som det i hovedsak er bred faglig og politisk konsensus om. De grunnleggende ferdighetene som gis i disse fagene, er fundamentale verktøy i alle fag og må være en overbygning for all opplæring.

Forslagsstillerne mener at Lærerløftet 2.0 – det neste steget i utviklingen av læreryrket som et høystatusyrke – må innebære at videreutdanningstilbudet styrkes i faglig bredde, i antall studieplasser og i statlig støtte til vikar- og stipendordningene, slik at flere lærere får tilbud om videreutdanning i flere fag så snart systemet har den nødvendige kapasiteten. Forslagsstillerne viser i denne sammenheng til Innst. 19 S (2016–2017), der en samlet kirke-, utdannings- og forskningskomité slår fast at det

«på sikt må stilles kompetansekrav til lærere som skal undervise i de praktisk-estetiske fagene»,

og der det ble foreslått at Stortinget skulle be regjeringen om en plan for styrking av disse fagene inkludert rekruttering av kvalifiserte lærere. Det er naturlig og nødvendig å se dette i sammenheng med en utbygging av videreutdanningstilbudet for disse fagene, som har en høy andel undervisere uten relevant fagbakgrunn. Men det er etter forslagsstillerne oppfatning nødvendig å sikre en tilsvarende styrking av samfunnsfagene.

En har de siste få årene vært vitne til en framvekst av populistiske bevegelser i Europa og USA som har det til felles at de får næring ved å bygge ned respekten for kunnskap. Det går ut over forskere eller fagfolk på så ulike felter som klima, offentlig sektor, menneskerettigheter, naturforvaltning eller barnevern – og i flere land går det også ut over tilliten til uavhengige domstoler og den frie pressen. Samtidig endres medieoffentligheten dramatisk med sosiale mediers framvekst og med de redigerte mediernes relative tilbakegang. Det gir store muligheter for en bredere debatt, men stiller samtidig store krav til samfunnsforståelse, kunnskap om kilder og kritisk tenkning og digital kompetanse. Tidlige folkelige politiske bevegelser, som hadde det til felles med dagens populisme at de vokste fram i opposisjon mot eliter, hadde spredning av kunnskap som mål. I Norge resulterte det i innføring av folkeskolen og i folkeopplysningsprosjekter. Løsningen når kunnskap er under press, er mer kunnskap til alle. Det er svaret også denne gangen.

Forslagsstillerne mener at dannelsesfag som samfunnsfag, historie og religionsvitenskap, i tillegg til store deler av norskfaget, er særlig viktige i dette perspektivet. Samtidig går elevene som nå er i skolen, ut i et arbeidsliv som er mer ukjent enn noen gang fordi den digitale utviklingen, automasjon og informasjonsstrømmer skaper raske endringer. Elevene må være i stand til å manøvrere i et arbeidsliv der de selv kan bli nødt til å definere egne arbeidsoppgaver. Det krever både kreativ og digital kompetanse, og det krever igjen at lærerne er godt trent i og oppdatert på pedagogisk bruk av IKT.

God læring og utvikling i skolen omhandler både de personlige, sosiale og faglige områdene. Ved å lære fag i skolen utvikles man som menneske, og ved å utvikle en sterk personlig identitet og gode sosiale ferdigheter har man et godt grunnlag for å lære noe. Denne samtidigheten i personlig, sosial og faglig læring er avgjørende i skolen. Skolen er ikke bare fag, den danner også mennesket. Den sosiale og personlige utviklingen handler om struktur, tydelige forventninger og læring av sosiale ferdigheter – ikke om omsorg. Læring gir en opplevelse av å være en del av et felleskap, og mestring gir motivasjon og lyst til å lære mer. Mobbing og andre former for krenkelser innebærer utestenging fra sosiale felleskap og ram-

mer oss ikke bare i øyeblikket, men kan være noe man bærer på resten av livet. Det skal være press og trykk på læring, samtidig som det også kan arbeides med barn og unges moralske, personlige og sosiale utvikling og læring.

Alle barn og unge i skolen skal lære å realisere sitt potensial innenfor et fellesskap. Barn og unge lærer og utvikler seg både personlig, sosialt og faglig når de blir møtt av lærere med høy kompetanse på alle disse områdene. Det holder ikke med bare kunnskap i fag hvis det skal skapes fellesskap der barn og unge utvikler seg som mennesker. Dette uttrykker også at aldri tidligere har lærere vært viktigere for barn og unges framtid enn i dag, fordi barn og unge tilbringer en så stor del av sin oppvekst på skolen.

Dette må legges til grunn for en videre utbygging av videreutdanningstilbudet gjennom Lærarløftet 2.0. Forslagsstillerne ønsker å utvide tilbudet innen fag som samfunnsfag, herunder historie, og KRLE, og naturfag. Forslagsstillerne ønsker også å utvide bredden i videreutdanningstilbudet slik at det blir mulig for lærere å bli bedre pedagoger eller bedre veiledere for andre lærere. Det må også bli enklere å spesialisere seg i opplæring for barn med spesielle behov, slik at mer av opplæringen naturlig kan foregå i klasserommet.

Behov for å beskytte lærertittelen

I Norge kan hvem som helst kalle seg lærer uten å ha gått gjennom en formell utdanning. I flere andre høystatusyrker er det ikke slik. Det er mange viktige yrkesbetegnelser i Norge som ikke alle kan påberope seg å ha. Ingen kan kalle seg lege uten utdanning og autorisasjon, og det samme gjelder for advokater. Slik er det også for lærere i Sverige, der det kreves en sertifisering som er ment å sikre bedre kvalitet i skolen og høyere status for læreryrket.

På denne måten burde det etter forslagsstillerens mening også fungert for lærere i Norge. Yrket fortjener den samme status og stilling som leger og advokater har, og ettersom femårig lærerutdanning, økte inntakskrav, krav til undervisningskompetanse og videreutdanningsmuligheter har gjort læreryrket mer sammenlignbart med disse yrkene, er det også naturlig å se på muligheten for en godkjenningsordning.

En slik ordning må ses i sammenheng med rett og plikt til kompetanseheving og kanskje også turnusår for lærere. En sertifisering vil kunne ha betydning for hvilke oppgaver og hvilket ansvar lærerne skal ha på skolen, og vil derfor også ha betydning for lønnsfastsettelsen.

Forslagsstillerne viser til at en sertifiseringsordning har vært diskutert i Stortinget en rekke ganger tidligere. En samlet kirke-, utdannings- og forskningskomité ba i Innst. S. nr. 185 (2008–2009) om at en slik ordning ble utredet. Det samme har

også vært foreslått en rekke ganger i representantforslag, blant annet i Dokument 8:150 S (2009–2010), som ble fremmet av flere av dagens statsråder. Saken var sist tatt opp i Stortinget i juni 2013.

Behov for tettere samarbeid mellom lærerutdanning og skole

Det er avgjørende å forberede lærere på de utfordringene de vil møte, gjennom en god lærerutdanning. Kvaliteten på lærerutdanningen er avgjørende for kvaliteten på den norske skolen. Internasjonal forskning om kvalitet i lærerutdanning uttrykker at lærerutdanningen bør bygge på tre hovedområder: kompetanse om læring og elever, kompetanse om fagene i skolen og kompetanse om undervisning. Dette er lærerkompetanser som feedback til elevene, standarder for undervisning, klasseledelse, vurderingsprinsipper, relasjoner til elevene, bruk av ulike undervisningsmetoder og ikke minst kunnskap om fag og fagdidaktikk.

Den beste læreren er den som virkelig brenner for faget sitt og for lærerrollen. Denne læreren evner å formidle ikke bare faget, men engasjementet til elever og foreldre. Dette tilsier at man bør åpne opp for hittil utradisjonelle virkemidler som opptaksintervju til lærerutdanningen, slik det er åpnet for å vurdere og prøve ut gjennom stortingsvedtak 476 (2016–2017), jf. Innst. 182 S (2016–2017). Personlige egenskaper og motivasjon bør vektlegges, selv om karakterer og opptakskrav fortsatt må være viktigst, særlig i de fagene lærerstudenten skal undervise i.

Generell kunnskap om læring og undervisning i lærerutdanningen må ta høyde for at læreren møter en heterogen elevgruppe. I skolen er det ca. 20 pst. av elevgruppen som sliter med læring. Man vet at lærerens spesialpedagogiske kompetanse er mest avgjørende for disse elevenes læring og utvikling. Lærerutdanningens tilbud om spesialpedagogikk og det spesialpedagogiske arbeidet som foregår i skolene, må utvikles videre. Spesialpedagoger kan ikke bare operere på siden av klassesituasjonen, men må operere nær læreren og klassen og integreres i et naturlig skolemiljø som en del av klassens arbeid.

En ny lærerutdanning bør også møte de kompetanser læreren trenger i morgendagens skole. Barn og unge skal lære seg ferdigheter som samarbeid, kreativ tenkning, problemløsning, kommunikasjon og bruk av ny informasjonsteknologi. Læreren må derfor utdannes til også å mestre disse nye innholdsområdene i en framtidig skole. Kreativitet blir stadig viktigere i utdanning og yrkesliv. Kreative, praktiske og estetiske fag bør derfor ha en større del i framtidens utdanning. Lærere i dagens skole må også ha kunnskaper knyttet til å samarbeide med andre lærere. Læreryrket er ikke lenger privat, det er et kollek-

tivt orientert yrke der du utvikler deg og lærer samarbeid i team med andre lærere.

Det er mangler i dagens lærerutdanning, og det kan være god grunn til å endre og utvide den. Oslo kommune gir etterutdanning til dagens nyutdannede lærere fordi de ikke er godt nok forberedt på hverdagen i læreryrket. Denne etterutdanningen av nye lærere er knyttet til pedagogiske emner og ikke til fag. Det vil si at det ikke er fagkompetanse skoleeieren Oslo kommune mener lærerne mangler, men kunnskaper og ferdigheter knyttet til pedagogisk praksis. Samtidig er det viktig at lærerutdanningen videreutvikles innenfra, ikke minst fordi den nå er i en omsstillingsfase. Det må satses på lærernes, lærerstudentenes og undervisernes kompetanse gjennom å gjøre det attraktivt å drive utvikling.

Flere skoler har de siste årene etablert forpliktende samarbeid med lærerutdanningen ved landets universiteter og gjennom dette forpliktet seg til å stille opp når lærerstudentene skal i praksis, involvere dem i forskningsarbeidet og stille opp som arena for forskning og utvikling. Disse skolene kalles universitetsskoler og er etter forslagsstillerens mening en god måte å gjøre både skoler og universiteter bedre på. Det bør stilles nasjonale krav til universitetsskolene, og kombinert med mer tilpasset praksis i undervisningen kan de bli bedre til å styrke både lærerutdanningen, kunnskapen om læring og kvaliteten på det enkelte fagområde i skolen.

Forslagsstillerne mener at det blant annet bør legges til rette for dette gjennom å opprette en ny stillingskategori i skolen for lærere med forskerutdanning, som kan arbeide med undervisning og forskning i grunnskole og videregående opplæring – en «PhD-lærer» tilsvarende førsteamanuensis i universitets- og høyskolesystemet. PhD-læreren har som oppdrag å bidra til faglig utvikling og oppdatering på skolen, samt å bygge nettverk og utvikle møteplasser mellom skole, skoleeier og andre kompetansemiljøer. På denne måten kan skolen bli en mer integrert del av kunnskapsutviklingen om fag, pedagogikk og læring. Det vil gi lærere flere muligheter til å bruke forskning i sin hverdag, og det vil gi skolen og lærerne en tydeligere stemme i skoledebatten. Ikke minst kan det føre til at skolen blir en mer attraktiv arbeidsplass.

Behov for flere karriereveier og en enklere skolehverdag

Om kvaliteten i skolen skal videreutvikles, må de mange kompetente og dyktige lærere som man har i dag, fortsette som lærere. Om man ser bort fra regjeringens snart ferdig gjennomførte prøveprosjekt om lærerspesialister, som er et toårig prosjekt igangsatt høsten 2015, så er den eneste karrieremuligheten for lærere innenfor skoleverket å gå over i en administra-

tiv stilling som for eksempel skoleleder. Dette gjør også at mange lærere slutter i skolen og går over i andre yrker. Om de dyktige lærerne skal beholdes og samtidig kunne fungere som veiledere for andre lærere, trenger man flere alternative karrieremuligheter. En mulighet for en profesjonsorientert doktorgrad ville vært en slik mulig karrierevei. Forslagsstillerne har som mål å ha en lærer med doktorgrad på hver skole. Lærere bør kunne søke slike stipendiatstillinger og etter endt utdanning også få høyere lønn på linje med det som i dag er vanlig på høyskoler og universiteter.

Læreres arbeidshverdag er naturlig nok en avgjørende faktor både for rekruttering og muligheten til å holde på dyktige og faglig kompetente pedagoger. Det er et åpenbart behov for å gjøre læreplanene enklere og mer kortfattede, slik regjeringen og Stortinget la opp til ved behandlingen av Meld. St. 28 (2015–2016), jf. Innst. 19 S (2016–2017), og gi den enkelte lærer og den enkelte skole frihet til å legge opp undervisningen slik de mener er best.

Forslagsstillerne mener at en viktig del av Lærerloftet 2.0 må være at byråkratiet som den enkelte lærer møter i arbeidshverdagen, reduseres, og læreren må kunne få tilbake friheten til å fungere som kompetent fagperson og ikke som byråkrat. Forventningene til lærerne har vært økende i mange år, både fra elever, foreldre, skoleledelse, skoleeiere og samfunnet for øvrig. Kravene til dokumentering, registrering og rapportering i skolen har økt til tross for intensjoner om å redusere mengden. Mer tid til byråkrati betyr mindre tid til undervisning og elevkontakt. Det er fortsatt behov for en full gjennomgang av regelverk og styringsdokumenter som bidrar til å byråkratisere skolehverdagen. Forslagsstillerne viser i denne sammenheng til Innst. 160 S (2014–2015) der det fremgår at

«arbeidet med å redusere rapporterings- og dokumentasjonskrav i skolesektoren allerede er startet opp og vil prioriteres høyt fremover».

I etterkant av dette har det blitt innført en nasjonal fraværsgrense som har blitt kritisert av en rekke rektorer for å bidra til økt byråkratisering. Forslagsstillerne mener det haster med flere konkrete tiltak, og mener at det allerede nå bør fastsettes et mål om 25 pst. reduksjon av byråkratiet i skolen.

Behov for kompensasjon

Forslagsstillerne ønsker flere gode og motiverte lærere inn i klasserommene og ønsker å løfte statusen til læreren og lærerutdanningen. I løpet av den siste stortingsperioden har storting og regjering stilt en rekke krav til dem som skal være lærere i skolen: utvidet og femårig lærerutdanning, krav til antall stu-

diepoeng for å undervise i blant annet norsk, matematikk og engelsk, karakterkrav for å komme inn på lærerhøyskolen og en forventning om at lærerne tar videre- og etterutdanning og holder seg faglig oppdatert. Forslagsstillerne mener at økt utdanning og kompetanse må lønne seg – også for lærere – og at når kravene fra Stortinget øker, bør Stortinget vurdere virkemidler for å kompensere.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen legge fram tiltak for økt rekruttering til læreryrket, inkludert gjennomføringsmål for kvalifiseringsstipend, tiltak for å rekruttere flere lærere fra andre yrker, for å beholde lærere som er i skolen i dag og for å rekruttere lærerutdannede i andre yrker tilbake til arbeid i skolen.
2. Stortinget ber regjeringen om i samarbeid med berørte parter å utarbeide en plan for utvidelse av videreutdanningstilbudet for lærere, slik at blant annet samfunnsfag, KRLE og naturfag samt fag som kan heve kompetansen på IKT-pedagogikk, veiledning og spesialpedagogikk, kan bli et reelt tilbud for flere lærere, og som del av dette vurdere innfasing av kompetansekrav i relevante fag.
3. Stortinget ber regjeringen vurdere å øke statens andel av kostnadene til videreutdanning slik at læreren får full arbeidstidskompensasjon.
4. Stortinget ber regjeringen beskytte lærertittelen ved å innføre en sertifiseringsordning for lærere i samråd med berørte parter i skolesektoren, som skal sees i sammenheng med rett og plikt til kompetanseheving.
5. Stortinget ber regjeringen vurdere alternative modeller for en rett og plikt til etter- og videreutdanning for lærere og legge fram en slik vurdering i forbindelse med statsbudsjettet for 2018.
6. Stortinget ber regjeringen legge fram tiltak for å legge til rette for utvikling av flere universitetsskoler.
7. Stortinget ber regjeringen som en del av arbeidet med karriereveier innføre et nytt utdanningsnivå, «PhD-lærer», for ansatte i undervisningsstilling i skoleverket, som kan følges opp i avtaleverket mellom partene i arbeidslivet.
8. Stortinget ber regjeringen legge fram en plan for hvordan skolebyråkratiet kan reduseres med 25 pst. slik at læreren får mer tid til hver enkelt elev.
9. Stortinget ber regjeringen fremme sak for Stortinget med en vurdering av hvordan staten kan bidra til at økte krav til lærerne reflekteres i lønnsnivået, og hvordan staten kan bidra til at videreutdanning og etterutdanning gir konkrete utslag i lønn.

6. april 2017

Iselin Nybø

Trine Skei Grande

Sveinung Rotevatn

